

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 19 grudnia 2022 r.

Pozycja 210

POSTANOWIENIE z dnia 8 września 2022 r. Sygn. akt Ts 50/19

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Jakub Stelina – przewodniczący
Piotr Pszczółkowski – sprawozdawca
Bartłomiej Sochański,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym zażalenia na postanowienie Trybunału Konstytucyjnego z 22 marca 2022 r. o odmowie nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej Sp. z o.o. z siedzibą w T.,

po s t a n a w i a:

nie uwzględnić zażalenia.

Orzeczenie zapadło jednogłośnie.

UZASADNIENIE

W skardze konstytucyjnej wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego 1 kwietnia 2019 r. (data nadania) Sp. z o.o. (dalej: skarżąca), reprezentowana przez pełnomocnika z wyboru, wystąpiła o stwierdzenie, że: 1) art. 77 § 1 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. z 2018 r. poz. 23, ze zm.; dalej: p.u.s.p.) jest niezgodny z art. 10 ust. 2, art. 10 ust. 2 w związku z art. 45 ust. 1, art. 45 ust. 1, art. 45 ust. 1 w związku z art. 2, art. 45 ust. 1 w związku z art. 10 ust. 2 oraz art. 45 ust. 1 w związku z art. 144 ust. 3 pkt 17 Konstytucji; 2) art. 17 pkt 1 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2018 r. poz. 1360, ze zm.; dalej: k.p.c.) w zakresie, w jakim „o właściwości [s]ądu decyduje przedmiot roszczenia pozwu a nie jego podstawa faktyczna” jest niezgodny z art. 45 ust. 1 Konstytucji; lub alternatywnie, że art. 17 pkt 1 ustawy – Kodeks postępowania cywilnego „w całości” jest niezgodny z art. 45 ust. 1 oraz art. 32 ust. 1 Konstytucji; 3) art. 118 § 5 k.p.c. jest niezgodny z art. 32 ust. 1 i 2 w związku z art. 45 ust. 1, art. 31 ust. 3 zdanie ostatnie, art. 10 ust. 2 w związku z art. 45 ust. 1, art. 45 ust. 1, art. 45 ust. 1 w związku z art. 2, art. 45 ust. 1 w związku z art. 176 ust. 2, art. 45 ust. 1 w związku z art. 10 ust. 2, art. 79 ust. 1 Konstytucji; 4) art. 23 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (Dz. U. z 2018 r. poz. 1025, ze zm.) w zakresie, w jakim „nie obejmuje on ochroną «prawa do [s]ądu» określonego w [a]rt. 45 ust. 1 i [a]rt. 79 ust. 1 Konstytucji” jest niezgodny z art. 32 ust. 2 w związku z art. 45 ust. 1, art. 31 ust. 3 zdanie ostatnie,

art. 31 ust. 2 zdanie pierwsze w związku z art. 45 ust. 1, art. 45 ust. 1, art. 45 ust. 1 w związku z art. 2, art. 45 ust. 1 w związku z art. 10 ust. 2, art. 79 ust. 1 Konstytucji.

Postanowieniem z 22 marca 2022 r. (doręczonym pełnomocnikowi skarżącego 30 marca 2022 r.) Trybunał Konstytucyjny odmówił nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej, stwierdziwszy, że: art. 77 § 1 p.u.s.p. nie był podstawą delegacji sędziego orzekającego w sprawie skarżącej, w związku z tym skarga nie spełnia w tym zakresie warunku wynikającego z art. 53 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393; dalej: u.o.t.p.TK); skarga jest oczywiście bezzasadna w zakresie, w jakim skarżąca kwestionuje zgodność z Konstytucją art. 17 pkt 1 i art. 118 § 5 k.p.c., natomiast w zakresie w jakim jej przedmiotem jest art. 23 k.c. nie zawiera uzasadnienia zarzutu z powołaniem argumentów lub dowodów na jego poparcie, o których mowa w art. 53 ust. 1 pkt 3 u.o.t.p.TK.

W zażaleniu wniesionym do Trybunału Konstytucyjnego 4 kwietnia 2022 r. (data nadania) skarżąca wniosła o „uchylenie zaskarżonego postanowienia oraz skierowanie skargi do rozpoznania” (s. 1). W uzasadnieniu zażalenia (s. 3) oświadczyła natomiast, że „nie wnosi zażalenia” na postanowienie w części, w której dotyczy ono odmowy nadania dalszego biegu skardze w zakresie, w jakim jej przedmiotem jest art. 77 § 1 p.u.s.p.

W ocenie skarżącej Trybunał błędnie uznał skargę za oczywiście bezzasadną. Odnosnie do zakwestionowanego w niej art. 17 pkt 1 k.p.c. skarżąca powtórzyła, że wykładnia tego przepisu jest niejednolita, w związku z tym zarzut naruszenia prawa do rozpoznania jej sprawy przez właściwy sąd (okręgowy, a nie rejonowy) jest jak najbardziej uzasadniony. Skarżąca krytycznie odniosła się także do stanowiska Trybunału co do bezzasadności zarzutu niezgodności art. 118 § 5 k.p.c. z Konstytucją. Zwróciła uwagę na to, że zgodnie z art. 79 ust. 1 Konstytucji, każdy podmiot, dla którego ustanowiono pełnomocnika z urzędu (tj. podmiot, który nie jest w stanie ponieść kosztów pełnomocnika z wyboru), ma prawo wnieść skargę do Trybunału Konstytucyjnego. W tej sytuacji decyzja pełnomocnika o sporządzeniu opinii o braku podstaw wystąpienia ze skargą jest formą wymierzania sprawiedliwości – „osoba pozbawiona cech właściwego i niezależnego Sądu (jaki[m] jest w sprawach skargi konstytucyjnej Trybunał Konstytucyjny) decyduje o prawach strony” (s. 6). Skarżąca zarzuciła także, że skarga, w zakresie w jakim jej przedmiotem jest art. 23 k.c. nie jest – jak przyjął Trybunał – wewnętrznie sprzeczna, „jest formą roszczenia o ustawową ochronę konstytucyjnie chronionych wolności i praw wynikających z [a]rt. 45 ust. 1 Konstytucji, której to ochrony odmawia utrwalona judykatura oparta na odkodowaniu znaczenia zaskarżonej normy prawnej z totalitarnych wzorców wolności i praw obywateli, które w czasach minionych były znacznie ograniczane przez władze publiczne” (s. 8).

Zażalenie zostało sporządzone i wniesione do Trybunału przez adwokata, który nie był umocowany pełnomocnictwem dołączonym do skargi konstytucyjnej.

Zarządzeniem z 18 maja 2022 r. (doręczonym pełnomocnikowi skarżącej 31 maja 2022 r.) sędzia Trybunału Konstytucyjnego, na podstawie art. 130 § 1 k.p.c. w związku z art. 36 u.o.t.p.TK, wezwał skarżącą do doręczenia pełnomocnictwa, o którym mowa w art. 53 ust. 2 pkt 3 w związku z art. 44 ust. 1 u.o.t.p.TK wraz z czterema odpisami, pod rygorem zwrotu zażalenia.

Skarżąca przesłała dokument 6 czerwca 2022 r. (data nadania).

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 61 ust. 5 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393; dalej: u.o.t.p.TK) skarżącemu przysługuje prawo wniesienia zażalenia na postanowienie Trybunału Konstytucyjnego o odmowie nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu. Trybunał, w składzie

trzech sędziów, rozpatruje zażalenie na posiedzeniu niejawnym (art. 37 ust. 1 pkt 3 lit. c w związku z art. 61 ust. 5-8 u.o.t.p.TK). Na etapie rozpoznania zażalenia Trybunał bada przede wszystkim, czy w wydanym postanowieniu prawidłowo stwierdził istnienie przesłanek odmowy nadania skardze dalszego biegu.

Trybunał stwierdza, że zaskarżone postanowienie jest prawidłowe, a zarzuty sformułowane w zażaleniu nie podważają podstaw odmowy nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej.

W złożonym środku odwoławczym skarżąca dowodzi, że skarga konstytucyjna nie jest oczywiście bezzasadna. Skarżąca nie uwzględniła zatem tego, że oczywista bezzasadność skargi odnosi się tylko do jej punktu 2 i 3, a więc do tej części, w której zakwestionowana została zgodność z Konstytucją art. 17 pkt 1 i art. 118 § 5 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (obecnie: Dz. U. z 2021 r. poz. 1805, ze zm.; dalej: k.p.c.). W zakresie, w jakim skarżąca poddała kontroli Trybunału art. 23 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (obecnie: Dz. U. z 2022 r. poz. 1360; dalej: k.c.) skarga nie spełnia natomiast warunków określonych w art. 53 ust. 1 pkt 3 u.o.t.p.TK.

Trybunał zauważa, że w zażaleniu skarżąca zasadniczo powtórzyła wywody sformułowane w skardze konstytucyjnej. W odniesieniu do art. 117 pkt 1 k.p.c. przywołała te same orzeczenia, które – jak podkreśliła – dowodzą naruszenia prawa do rozpoznania jej sprawy przez właściwy sąd. Skarżąca nie uwzględniła przy tym argumentów przedstawionych przez Trybunał w punkcie 3.2. zaskarżonego postanowienia, a także nie przeanalizowała wskazanych tam orzeczeń Sądu Najwyższego. W związku z tym nie podważyła bezzasadności skargi konstytucyjnej w zakresie, w jakim jej przedmiotem jest art. 117 pkt 1 k.p.c.

Z kolei odnośnie art. 118 § 5 k.p.c. skarżąca pozostaje w błędnym przekonaniu, że pełnomocnik ustanowiony z urzędu nie może sporządzić opinii o braku podstaw do wniesienia skargi konstytucyjnej, gdyż w ten sposób pozbawia skarżącego, którego nie stać na opłacenie pełnomocnika z wyboru, prawa, o którym mowa w art. 79 ust. 1 Konstytucji.

W zarzutach sformułowanych w zażaleniu skarżąca nie uwzględniła więc tego, że pomoc prawna z urzędu nie polega na przygotowaniu, zgodnie z oczekiwaniami skarżącego, określonego pisma procesowego. Jak wielokrotnie Trybunał wskazywał w swoich orzeczeniach, w tym także wydanym w sprawie skarżącej wyroku z 20 listopada 2019 r., „[o]soba zainteresowana złożeniem skargi konstytucyjnej może otrzymać pomoc prawną z urzędu w jednej z dwóch form – albo sporządzenia i wniesienia skargi konstytucyjnej, albo sporządzenia opinii o braku podstaw tej czynności procesowej (...). Stwierdzenie braku podstaw do wniesienia skargi konstytucyjnej przez wyznaczonego pełnomocnika (por. art. 118 § 5 k.p.c.) nie jest wiążące dla skarżącego w tym sensie, że nie wyklucza złożenia skargi konstytucyjnej przez innego pełnomocnika (z wyboru), jeżeli dokona on odmiennej oceny niż ustanowiony poprzednio pełnomocnik z urzędu (niepodobna bowiem przyjąć, że adwokat lub radca prawny świadomie wniósłby skargę pozbawioną podstaw – bez względu na sposób umocowania)” (sygn. SK 6/18, OTK ZU A/2019, poz. 62).

Na uwzględnienie nie zasługują także zarzuty dotyczące podstaw odmowy nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu w zakresie art. 23 k.c. Po pierwsze, jak już wskazano, w tym zakresie Trybunał odmówił nadania skardze dalszego biegu dlatego, że nie zawierała argumentów, które pozwoliłyby ustalić, czy skarżąca kwestionuje utrwaloną i jednolitą linię orzeczniczą, czy wykładnię art. 23 k.c. *in concreto*, a nie dlatego, że sformułowane zarzuty cechowała oczywista bezzasadność. Po drugie, w zażaleniu skarżąca z jednej strony wyjaśniła, że kwestionuje „utrwaloną judykaturę”, podczas, gdy z drugiej strony przywołała orzeczenia, które dowodzą rozbieżności w orzecznictwie.

Mając powyższe na względzie, Trybunał Konstytucyjny nie uwzględnił zażalenia.